

โครงการ “หนังสือพร้อมใช้”

ขวัญแก้ว เทพวิชิต และคณะ

ฝ่ายบริการสารสนเทศ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

E-mail: library@sut.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอข้อมูลของโครงการ “หนังสือพร้อมใช้” ในด้านการออกแบบ วิธีการใช้ และการดำเนินการโครงการ ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการที่จะทำให้ช่วยลดปัญหาการหาหนังสือไม่พบ และการเก็บหนังสือไม่ตรงชั้น

คำสำคัญ: บริการห้องสมุด ; การค้นหาทรัพยากรสารสนเทศ

บทนำ

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มีหนังสือและตำราเรียนไว้บริการแก่ผู้ใช้ประมาณ 116,765 เล่ม (ข้อมูล ณ เมษายน 2554) นอกจากนี้ ยังมีวารสารและหนังสืออ้างอิงอีกส่วนหนึ่ง สิ่งพิมพ์เหล่านี้จัดเรียงแบบระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification - LC) เพื่อให้ผู้ใช้สืบค้นและค้นหาหนังสือที่ต้องการได้พบและสะดวก

ปัญหาในการค้นหาหนังสือจะเกิดขึ้นเมื่อหนังสือไม่อยู่ในตำแหน่งที่ควร และเมื่อผู้ใช้งานหนังสือไม่พบปัญหานี้เกิดจากสาเหตุหลายประการ อาทิ มีผู้ใช้ยืมออกไปใช้ภายนอก ซึ่งในกรณีนี้ ศูนย์บรรณสารฯ จะเรียกคืนก่อนครบกำหนด ถ้ามีผู้ใช้รายอื่นต้องการ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอันเกิดจากการนำหนังสือไปอ่านตามที่ต่างๆ การนำไปถ่ายเอกสาร การนำไปชุกซ่อน และการเก็บหนังสือขึ้นชั้นไม่ทันเวลา

จากปัญหาดังกล่าวจึงมีการคิดวิธีการที่จะทำให้ผู้ใช้บริการสามารถเก็บหนังสือได้ถูกชั้น และช่วยลดปัญหาในการค้นหาหนังสือไม่พบ โดยเป็นวิธีที่สามารถทำได้ง่ายและผู้ใช้บริการมีส่วนร่วม มีชื่อเรียกว่า โครงการ “หนังสือพร้อมใช้” ริเริ่ม โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาวดี สืบสนธิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ในขณะนั้น (พ.ศ. 2542 - 2546)

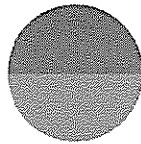
วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อลดปัญหาการเก็บหนังสือขึ้นชั้นไม่ทันเวลา และปัญหาที่ผู้ใช้หาเรื่องที่ต้องการไม่พบ
2. เพื่อสร้างวัฒนธรรมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอันเป็นสมบัติของส่วนรวม

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

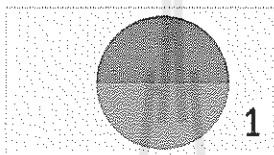
1. ทำร่าง โครงการ “หนังสือพร้อมใช้”
 - 1.1 ตัดกระดาษเพื่อทำเป็นธงขนาดสี่เหลี่ยมผืนผ้า

1.2 ติดสติ๊กเกอร์สีเป็นวงกลม โดยใช้สีตามสีสติ๊กเกอร์หมวดหมู่หนังสือที่ศูนย์บรรณสารฯ กำหนดขึ้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวอย่าง การติดสติ๊กเกอร์สี หมวด DH

1.3 ระบุหมายเลขลงบนธง โดย 1 หมายถึงทำธง 2 อัน เนื่องจากต้องทำเป็นคู่ (หากสติ๊กเกอร์สีต่างกัน สามารถกำหนดหมายเลขซ้ำกันได้) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 ตัวอย่าง การติดสติ๊กเกอร์สี หมวด DH

1.4 ติดธงที่ไม้ และใช้ลวดมัดธงที่ติดสติ๊กเกอร์สีและหมายเลขเดียวกันเข้าด้วยกัน

1.5 ติดกล่องใส่ธงไว้ที่ชั้นหนังสือ จากนั้นนำธงใส่กล่องโดยจัดตามหมวดหมู่หนังสือ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ตัวอย่าง การทำธง

สีสติกเกอร์หมวดหมู่หนังสือ

หมวดหมู่หนังสือ	ชื่อ	สี
A	สีชมพูอ่อน	
B	สีเหลืองเข้ม	
C	สีเหลืองอ่อน	
D	สีม่วง	
E	สีม่วง	
F	สีม่วง	
G	สีทอง	
H	สีเขียว	
I	สีเขียวมรกต	
J	สีส้มอ่อน	
K	สีเทา	
L	สีน้ำเงิน	
M	สีส้มเข้ม	
N	สีส้มเข้ม	
O	สีน้ำตาล	
P	สีฟ้าอ่อน	
Q	สีชมพูเข้ม	
R	สีดำ	
S	สีเขียวเข้ม	
T	สีแดงเลือดหมู	
U	สีเขียวอ่อน	
V	สีเขียวอ่อน	
W	สีฟ้าเข้ม	
X	สีชมพูอมม่วง	
Y	สีเงิน	
Z	สีแสด	

2. แนะนำวิธีการใช้งาน

- 2.1 อ่านหนังสือในบริเวณใกล้เคียงกับชั้นที่หยิบหนังสือ
- 2.2 ใช้หนังสือทีละเล่ม แล้วคืนที่เดิม แล้วจึงหยิบเล่มใหม่ที่ต้องการ แทนการหยิบมาเป็นตั้ง
- 2.3 จำตำแหน่งที่ได้วางธงไว้ เพื่อจะได้คืนหนังสือได้ถูกต้อง
- 2.4 หนังสือที่นำไปถ่ายเอกสาร นำกลับคืนชั้นด้วยวิธีเดียวกัน

3. ประชาสัมพันธ์

3.1 ป้ายแนะนำการใช้

- บริเวณกล่องใส่ธง
- ติดด้านหลังของป้ายอะคริลิกสำหรับใส่แบบสอบถามตามที่พื้นที่นั่งอ่านหนังสือ

3.2 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ขนาด A3 บริเวณใกล้ชั้นหนังสือ

3.3 ประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย ก่อนศูนย์บรรณสารฯ ปิดบริการ

3.4 แนะนำ โครงการ “หนังสือพร้อมใช้” ในการอบรมการใช้ห้องสมุด สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

3.5 แนะนำ โครงการ “หนังสือพร้อมใช้” เมื่อผู้ใช้บริการมาติดต่อ ณ เคาน์เตอร์ Information

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

เมื่อผู้ใช้บริการปฏิบัติตาม โครงการ “หนังสือพร้อมใช้” จะช่วยลดภาระงานบริการในการจัดเก็บหนังสือ ชั้นชั้น เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามบริเวณที่อ่านหนังสือ ลดการเก็บหนังสือไม่ถูกต้อง และลดการหาหนังสือ ไม่พบ

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากจะต้องให้ธงตามจำนวนหนังสือที่เหมาะสม จึงควรใช้วัสดุและอุปกรณ์ที่ทำได้ง่าย ราคาไม่แพง เพื่อลดต้นทุนในการทำ
2. สามารถใช้รูปแบบธง หรือให้หลายๆ ตามความเหมาะสมของห้องสมุดนั้นๆ
3. จะต้องมีประชาสัมพันธ์ โครงการ “หนังสือพร้อมใช้” อย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้มีการใช้อยู่เสมอ

รายการอ้างอิง

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2553). โครงการ “หนังสือพร้อมใช้” (เอกสารอัดสำเนา).